

PRO DOBROU VĚC – Hra o několika dějstvích a žádném intermezzu

(první dějství)

I. 1. Uskutečnění výchozí situace – děj

Na scénu přichází Kamil s jablkem v ruce. Tváří se spokojeně, uvolněně, v pohodě. Stoupá si doprostřed jeviště, rozhlíží se, usmívá se do publika, zvedne jablko a chce se zakousnout, zarazí se, otře jablko důkladně o tričko, znovu si je prohlédne a konečně: zakusuje se do svého jablka. Šťastně přežvykuje, pokyvuje slastně hlavou, přešlápne z nohy na nohu, nezdá se, že by se v dohledné době mělo dít něco zajímavého. Náhle se zarazí, cítí problémy v krku, mírně gestikuluje, pokašlává, ale polkne a zdá se, že je vše v pořádku. Avšak není a upouští jablko, chytá se pod krkem, dáví se. Zmítá sebou, zoufale gestikuluje do publika, prosí, otáčí se na jednu stranu, na druhou, aby jej někdo přišel praštit do zad. Nakonec se vzepne a se vši náležitou teatrálností a za barvitého chroptění a hýkání mrtev kácí k zemi. Cukne pravou rukou, pak levou nohou a je konec.

I. 2. Ďáblův poslední soud

I. 2. a. Kamil se seznamuje – popis

Na scénu přichází Ďábel, zastaví se po třech krocích, něco hledá, otočí se, jako by se vracel, ale najde a pokračuje původním směrem, listuje v přehršli svých papírů, stoupá si k mrtvému Kamilovi, vlevo od něj.

Ďábel podívá se na něj, do papírů, na něj. Zatím hovoří klidně, papírování jej vlastně baví.: „Pan Záluba?“

Kamil zvedá hlavu, zmateně se rozhlíží. Pak hlavu zase pokládá a pro jistotu je dál mrtvý.

Ďábel přejde za něj: „Pan Kamil Záluba? Nemýlím se?“

Kamil (zvedá hlavu, otáčí ji dozadu, aby viděl, šeptem): „Promiňte, to mluvíte na mě?“

Ďábel: „Ano, samozřejmě. Něco si odškrťává, přitom suše pokyne, aniž by se na Kamila podíval. Teď už můžete vstát.“

Kamil (vstává, přitom poodstoupí doprava dopředu): „Odpusťte mi hloupý dotaz, ale... nebyl jsem teď... jaksí... trochu mrtvý?“

Ďábel (povzbudivě, ale přitom stále do papírů): „Ale vy jste mrtvý! Totiž (vzpamatuje se, přerovnává papíry, jde k němu, aby mu mohl podat ruku, soucitně, ovšem s projevem někoho, kdo takto kondoluje každých 10 minut), upřímnou soustrast.“

Kamil (přijímá ruku, ne zrovna nadšen): „Jo. Sklesle svěsí ruku, otočí se k divákům. Já si to myslel.“

Ďábel popojde dopředu na Kamilovu úroveň: „Tak se do toho snad rovnou pustíme. Bydliště?“

Kamil (vztekle, zahleděn na svou imaginární mrtvolu, tj. dozadu, možná k ní popojde): „Víte, tohle je pěkně pitomá smrt, toto! Takhle jsem umřít nechtěl.“

Ďábel (ponořen do spisů): „Nemáte ponětí, jak často tohle slýchávám. Vy jste ateista nebo bez vyznání? A otočí list jak se jmenovala vaše matka za svobodna?“

Kamil (pohlédne na Ďábla, stále nerudně, podezíravě jej v bezpečné vzdálenosti obchází): „A vy jste vlastně kdo?“

Ďábel zvedne hlavu, neznatelně se ukloní: „Aha, tak. Během další věty opět hlavu sklopí. Já jsem samozřejmě ďábel.“

Kamil (překvapeně, dokonce se trochu polekaně odkloní): „Ďábel?“ (nedůvěřivě)
„Ďábel. Zkoumavě si jej z místa prohlíží. Nevypadáte jako ďábel.“

Ďábel jen tak na půl úst, soustředěn na papíry: „Vidíte, a přece. Otočí list. Vzpomenete si, kolik jste měl za svůj život dohromady psů?“

významná, exponovaná chvílka ticha, která přinutí Ďábla zvednout hlavu a překvapeně se po Kamilovi podívat, Kamil se Ďáblu dívá upřeně do očí

Kamil se smíšeným pocitem strachu a podezření: „A nemáte nějakou legitimaci? Že jste ten ďábel?“

Ďábel (netrpělivě, sám pro sebe, odvrátí se od Kamila, popojde tři krůčky na opačnou stranu): „Bože dobrý vzpamatuje se a decentně si odplivne, nevěřičně, zas jeden takový. “
přendává si lejstra, něco hledá v kapsách „Víte, tohle je tak... důrazně nedůstojné!“ vytahuje svoje rohy na gumičce, dává si je na hlavu. Otočí se, začíná hlasitě deklamovat směrem na Kamila, jde k němu: „BÍDNÝ LIDSKÝ ČERVE! ZDE PŘICHÁZÍ SE V SÍDLO VYHOŠTĚNCŮ, ZDE PŘICHÁZÍ SE DO VĚČNÉHO BOLU!“ přerušuje deklamaci, netrpělivě, s krajní nechutí směrem dopředu k divákům „atakdále atakdale, etcetera etcetera“
pokračuje v deklamaci opět postupuje směrem k třesoucímu se Kamilovi „NADĚJE ZANECH, KDO SEM UBÍRÁŠ SE! Tak. Sundá si rohy. Spokojený?“

Kamil (krčí se, vyděšen): „Bože, ty jsi vážně ďábel?“

Ďábel opět odchází od Kamila doleva, schovává rohy, bere propisku, první větu s mírnou ironií: „Výjimečně nešikovná formulace. Ale ano, už jste to pochopil. Otočí list. Vaše zaměstnání?“

I. 2. b. Kamilovo odsouzení – popis

Kamil: „A to jako... půjdu do pekla?“

Ďábel: „Obávám se, že už to tak bude.“

Kamil (melodramaticky): „Vaření v kotli?“

Ďábel: „Ano.“

Kamil: „Tlačení ohromných balvanů do kopce?“

Ďábel: „Samozřejmě.“

Kamil (úzkostně): „Každé ráno vyklovaná játra?“

Ďábel: „No jestli chcete...“

Kamil (velmi to prožívá): „Věčné utrpení? Vidlemi do zadnice? Charles Dickens?“

Ďábel: „Tak to vám, myslím, mohu slíbit úplně všechno.“

Kamil (střízlivě): „No tak to jsem v prdeli.“

Ďábel (přistupuje k němu a chytá jej za rameno): „Nyní jste proniknul k samé podstatě věci, gratuluji. Zaměstnání?“

Kamil (ustupuje): „Ale proč? Proč do pekla? Co jsem udělal špatně?“

Ďábel (nemilosrdně, přistupuje ke Kamilovi, který před ním couvá): „Vedl jste špatný život, Kamile Zálubo, nemorální a prostý dobrých skutků. A nyní dokončeme formality, to zdržování pokouší mou trpělivost.“ *téměř výhrůžně* „Zaměstnání?“

I. 3. Filosofické zproblematizování d'áblova soudu – dějový zvrát a argumentace

Jeden z filosofů (mezi dveřmi): „Nesouhlasí!“

Na scénu jak stádo vbíhají Filosofové. Jakmile je Ďábel spatří, chytá se za kořen nosu, jako by jej náhle jala bolet hlava.

Jeden filosofů: „Tohle je všechno úplně špatně!“

Jeden filosofů: „A navíc to není správně!“

Jeden filosofů: „Ale především to vůbec nesouhlasí!“

Filosofové se naskládají na hromadu, z každé strany trčí jeden. Kamil se na ně vyděšeně dívá.

Kamil: „Tohle jsou démoni pekelní?“

Ďábel (s odporem): „Hůř. To jsou filosofové. Celé to tady zamořili; každý den sem chodí další a další! Museli jsme tu kvůli nim otevřít extra kruh.“

Jeden z filosofů (filosofové mluví rychle, téměř se překřikují): „Konstatuji, že celý pekelný systém obsahuje množství alarmujících chyb!“

Jeden filosofů: „Všechny výchozí předpoklady jsou špatně formulovány a nedávají dobrý smysl!“

Jeden filosofů: „Pravidla jsou vágně stanovena, jsou temná a připouštějí různé interpretace!“

Ďábel: „Už zase! To je pořád dokola!“

Jeden z filosofů (jedním dechem): „Zde ubohý Kamil, známý též jako Záluba, je hodnocen podle kritérií, která nikdy nebyla přesvědčivě definována!“

Jeden z filosofů (jedním dechem): „A přitom výchozí premisou má být svobodná vůle! Zde Záluba, známý jako Kamil, však nikdy nebyl informován, mezi čím má a může volit!“

Jeden z filosofů (jedním dechem): „Ani s jakým cílem! Jeho skutky jsou pak ad libitum souzeny stranou, která má zjištný zájem na neprospěchu Záluby Kamila!“

Všichni filosofové (v extatickém vzteku): „A to není fér!“

Ďábel (unaveně): „Deset. Deset jednoduchých pravidel, většinou jedno jediné slovo. Vždyť by je pochopil i imbecil! Ona byla napsána, aby je pochopil i imbecil! Jaké vágně formulováno?“

I. 4. Požadavek filosofického posouzení Kamilovy situace – argumentace

Jeden z filosofů: „Trváme na tom, že Kamil řečený Záluba nemůže být prohlášen za špatného, dokud se neudělá pořádek v tom, co to dobré a špatné vlastně znamená!“

Jeden z filosofů: „Necht' je stanoven hodnotový žebříček, a podle něj ať je případ reevaluován!“

Jeden z filosofů: „Pak se uvidí, zda měl vážně něco za lubem!“

Ďábel (kategoricky): „Ne. Nic takového. To by nešlo.“

Kamil (vpadne do toho): „Ale oni mají pravdu! Vždyť já jsem nic neudělal! Ani dobrýho, ani špatnýho! Zatraceně, sotva jsem vběhnul na jeviště, udusil jsem se jabkem!“

Ďábel: „A co po mně vlastně chcete?“

Jeden z filosofů: „Jasná a zřetelná pravidla!“

Jeden z filosofů: „Příležitost je aplikovat!“

Jeden z filosofů (předstoupí před publikum a chytne se za srdce, pateticky): „Spravedlnost!“ *vrací se na hromadu.*

Jeden z filosofů: „To, co po vás chceme, pane Satan, je možnost poznat správnou etickou te-órii dřív než post mortem!“

I. 5. Představení etických te-órií – popis

Ďábel (posměšně): „A jaká by to měla být, ta správná etická te-órie?“

Všichni filosofové sebou trhnou, každý na jinou stranu, a nadšeně vzdechnou, přesně na tohle čekali.

Jeden z filosofů (vítězoslavně): „Na to existuje víc, než jeden názor.“

Ďábel (chytne se za hlavu, zoufale): „Já blbec! Zase sem jim na to skočil!“

Jeden z filosofů: „Necht' započne invocace!“

*Filosofové se seřadí, započnou s bakchickým tancem a odřikáváním recitálů v prasečí latině, nejlépe nějakou variací na citát *Ne invocos expellere non possis*. Jeden z filosofů stojí v popředí a představuje postupně všechny duchy etických teorií, kteří přitom přibíhají na jeviště.*

Jeden z filosofů: „Podle první z nich je dobro do světa vetkáno! Vyplývá z povahy kosmu a vede k němu jen jedna cesta, vydlážděná od počátku stvoření. Je to cesta Reála, ducha realismu.“

Při filosofově vyvolávání se na scénu u vytržení přirítí Reál, vzpíná ruce, přechází sem a tam a vzývá svoji loutku. Nakonec se postaví po Kamilově pravici a nabízí mu loutku, kterou Kamil zdvořile odmítá. Ďábel netrpělivě čeká v koutě jeviště a distancuje se od všeho dění.

Jeden z filosofů: „Podle jiné, dobrým být jest dobře se mít a všechno dobré je zde v našem světě na dosah. Známe to jako příjemné. Známe to jako žádoucí. Známe to jako vzrušující volání našich počitků! Takový je Naturál, duch naturalismu!“

Při filosofově vyvolávání na scénu ladně přiskáče Naturál, dělá koketní gesta do publika, svůdně se obtáčí kolem Kamila, nakonec si mu lehne pod nohy.

Jeden z filosofů: „Další te-órie říká, že dobro straší lidem v hlavě! Co na tom, co se dělá, hlavně, když z toho nakonec každý bude něco mít! Dobro, to je nástroj užitku, jímž účel světlí prostředky. Hle Pragmála, ducha utilitarismu!“

Při filosofově vyvolávání na scénu sebejistým krokem vkráčí Pragmál. Zatímco je představován, přechází pyšně po jevišti a distingovaně se uklání. Nakonec Kamilovi manažersky zatřeše rukou a stoupne si po jeho levici.

Jeden z filosofů: „A konečně, podle poslední není něco prostě dobré a prostě špatné, protože i dobré je někdy špatné a špatné je zase jindy dobré. Dobro, to je dneska tady a onde zítra, nikdo ho nechytí. Přivítejme sestry Reláty, duchy relativismu.“

Při filosofově vyvolávání na scénu přichází Reláty. Když jedna jde doleva, druhá jde doprava, když jedna stojí, druhá se uklání. Nakonec si Kamilovi stoupnou za záda a každá mu položí ruce na jedno rameno.

Jeden z filosofů: „Duchové byli povoláni, invocace je u konce! Kterému z nich Kamil svěří svoji duši? Podle kterého chce být posuzován?“ *dramaticky ukáže na Kamila*

Kamil (nadšeně): „Páni! Můžete to udělat ještě jednou?“

I. 6. Filosofický odklad pro Kamila – dějový zvrát

Ďábel: „Tak dost! Už jste s tou šaškárnou skončili?“

Jeden z filosofů: „Šaškárna jest dokonána!“ *vrací se zpět mezi ostatní, opět vytvoří kompaktní hromadu*

Kamil (vymaňuje se ze sevření duchů): „A co bude teď?“

Ďábel: „Vrátím vás na chvíli zpátky. To bude vaše příležitost dokázat, že sem nepatříte. Nedovedete si představit, jaký nepořádek mi to udělá v papírech...“ *podívá se na filosofy* „ale kdybych odmítnul, tak mi tady udělají peklo.“ *filosofové souhlasně přikyvuji*

Kamil (s nadějí): „A kolik času budu mít? Sedm let?“

Ďábel: „Hodinu.“

Kamil: „Rok?“

Ďábel: „Hodinu.“

Kamil: „Den?“

Ďábel (netrpělivě): „Hodinu, pane Zálubo. Je to ta hodina.“

Kamil: „To je málo, s tím nesouhlasím!“

Jeden z filosofů: „S tím souhlasíme!“

Jeden z filosofů: „Zcela adekvátní nabídka!“

Jeden z filosofů: „Velmi přiměřené!“

Kamil: „Ale kolik dobrých skutků můžu stihnout za jednu hodinu?“

Ďábel: „Nebojte se, příležitostí se vám dostane víc než dost. Duchové půjdou s vámi jako poradci; nechci slyšet už žádné další výmluvy, že jste nebyl informován.“

Kamil: „Ale...“

Ďábel (přerušuje): „Uvidíme se brzy, pane Zálubo.“ *k filosofům* „A vy se vraťte zpátky do nejhlubších hlubin, kam patříte.“

Ďábel zažene filosofy z jeviště, sám odchází. Kamil za nimi udělá ještě pár kroků. Duchové jej pomalu sledují. Když se k nim otočí, vrhnou se na něj a zcela jej zaskládají. První dějství končí.

Protože se bude podstatně měnit scéna a možná i Kamilův kostým a to všechno musí někdo udělat, nabízí se následující možnost: Duchové se po chvilce rozletí pro příslušné rekvizity.

kulisy, kostýmy..., Kamil se zatím vzpamatovává. Dostane dobový kostým (nějaký přehoz), prohlíží si jej a duchové mezitím připraví scénu. Pak se zastaví a čekají, jak se píše na začátku dvojky.

(druhé dějství)

II. 1. Je třeba dobrého skutku

Kamil je na scéně spolu se všemi duchy. Ti s gesty sobě vlastními trpělivě čekají, co se bude dít. Kamil je zamyšleně pozoruje.

Kamil to pozoruje spíše překvapeně a zmateně, ale záhy se musí vzpamatovat, protože mu zbývá už jen 58 minut.

Kamil netrpělivě, nervózně až hystericky, možná bude vhodné repliku upravit: „Tak. Co včil.“

Reál (pozvedá loutku, recituje nejprve ke Kamilovi, v nábožném vytržení): „Přináším slovo od Velkého Šizuňka! Začíná pochodovat svou chůzí, ostatní duchové vykazují znechucení (Reláty opět relativní). Velký Šizuňk vstupuje do roku Borůvkových koláčů! Po šest dní a po šest nocí...“

Pragmál (postaví se mezi něj a Kamila a oboří se na něj, možná do něj strčí, aby si Reál pak musel upravovat maňáska): „Zajed“. Upraví si sako, aby jej nic netlačilo a neomezovalo a ke Kamilovi, „Pane. Včil hlavně potřebujeme dobrý skutek.“

Reláty: „Dobrý skutek!“ obě jej začnou hledat po jevišti jako ztracenou minci, tj. rozeběhnou se na opačné strany jeviště a střídavě se otáčejí dozadu a shýbají dopředu, popř. do stran.

Naturál (leží na zemi, spokojeně se protahuje, smyslně): „Dobrý skutek!“ Netřeba komentovat...

Kamil (nějaký pohyb – uvidí se až podle toho, jak to bude reálně vypadat - přemýšlí nad tím): „Dobrý skutek, hmm... Asi by tady měl dát najevo – „ano, to je ono!“ Ale kde nějaký sehnat.“

II. 2. Příklad aplikace etických te-orií – výsledek: naprostá neslučitelnost

Pragmál chytí Kamila za ramena a otočí jej směrem ke vstupu na scénu, po němž se belhá Stařena s těžkou krosnou na zádech a holí v ruce. Ukáže na ni. Duchové, kteří právě nebudou v akci, zřejmě budou nehybně stát na svém místě, nebude-li výslovně určeno jinak.

Pragmál (Istivě): „Támhle.“ To bude pravděpodobně vlevo na nižším stupínku.

Kamil: „A vida, stařena v nesnázích. Zdaleka na ni volá. Hej, babice (sedí ke Kamilovi takové oslovení?)! Ta krosna je na tebe moc těžká, pomůžu ti s ní!“ Zastaví se u ní, natahuje ruce po krosně.

Stařena (mírně couvne, připravena použít hůl a skřehotá): „Rrf?“ Ve smyslu „cože? Špatně slyším.“

Pragmál (příběhne k němu, obrací jej od Stařeny, zastavuje ho, úsečně jej poučuje): „Ne tak rychle. Ze slepého altruismu žádné dobro neplyne. Zeptejte se, co za to.“

Naturál (kleká si před Stařenu, políbí ji na ruku): „Má chère! Dovolte mi sejmut břímě z vašich spanilých zad.“ *významně zamrká na Kamila*

Stařena podezřívavě, neví, na koho si dávat větší pozor: „Rrf?“

Bílá Reláta (lehce Stařenu odvádí na jednu stranu, dál od Naturála, tj. doprava): „Tradice evropských kavalírů nám velí pomoci z úcty ke stáří.“

Stařena už trochu s nelibostí: „Rrf?“

Černá Reláta (chytá se Stařeny a odvádí ji na druhou stranu, tj. asi doleva dozadu, nebo aspoň doprostřed dozadu): „Ovšem tradice tamilských pársů nás z téhož důvodu učí neurážet své předky soucitem.“

Pragmál (vkládá se do toho, odvádí stařenu úplně jinam, možná na její původní místo): „Takhle bychom se nikam nedostali!“

Reál (zasvěceně vstoupí do hovoru a ke Stařeně): „Velký Šizuňk --- si žádá skákat po jedné! Sláva Velkému Šizuňkovi!“ *jme se skákat na jedné noze směrem doprava, startuje tím chaos*

Naturál chopí prudce Stařenu kolem ramen, odvádí ji do ~~popředí~~ doprostřed, Stařena u toho skřehotá se strídavou frekvencí a intenzitou, tj. např. zesílí hlas a prodlouží pauzy mezi skřeky a naopak.

Naturál (rozhazuje volnou rukou, procítěně): „Hle, březí jarní vítr! Jaká tajemství nám vane?“

Pragmál (prudce strhává Stařenu zpátky): „Nech už toho!“

Reál (skáče kolem): „Sláva Šizuňkovi!“

Bílá Reláta (chytá Stařenu za ruku a táhne ji nalevo): „V kmenech grónských inuitů se to dělá takhle!“

Černá Reláta (chytá Stařenu za ruku a táhne ji napravo): „Za dynastie Čching se to dělávalo takto!“

Bílá Reláta: „Pust’!“

Černá Reláta: „Ty pust’!“

Reláty se přetahují o Stařenu, která skřehotavě kvičí, předhánějí se přitom v tom, která vyjmenuje víc kultur – to je ovšem na scénáristovi:-). Naturál se ji snaží strhnout pro sebe, v čemž se mu pokouší bránit Pragmál, kolem jak maniak na jedné noze skáče Reál a mává Stařeně před obličejem Velkým Šizuňkem. Smýkají Stařenu z jednoho konce jeviště na druhý, u čehož Stařena řičí, jak by ji na nože brali. Kamil, drže se za hlavu, všechno pozoruje

s nevěřicným výrazem. Nakonec se duchům povede shodit Stařenu z jeviště. To celé bude těžké a zřejmě nepůjde to příliš natahovat. A možná se „shození“ vyřeší tím, že Stařena se zděšením uteče, ale pak ji trefí šlak. Všichni se uklidní, pomalu se přibližují k okraji a sledují její nehybné torzo.

II. 3. Intermezzo – dozvuky předchozí části

Kamil (pomalu spouští ruce z hlavy): „Je mrtvá?“

Pragmál (posoudí znaleckým okem): „Vypadá to tak.“

Naturál: „Škoda. Byla *tak* krásná.“

Kamil (po chvíli pozorování, s nadějí): „Možná -“

Bílá Reláta (nadšeně): „Teď se hýbla!“

Černá Reláta (skepticky): „Nehýbla.“

Kamil (zklamaně): „Nehýbla.“

Po další chvíli sebou Stařena trhne a zaskučí.

Kamil a duchové (objevně): „áá-Áh!“ *Stařena je přestává zajímat*

II. 4. Kamil volí teorii – děj

Pragmál: „No. To šlo celkem dobře.“

Kamil: „Dobře?! Jsem tu s vámi sotva pár minut a už jste ze mě málem udělali vraha!“ *starostlivě* „Snad to ďábel neviděl. Vy mi máte pomáhat!“

Reláty (snesou se mu na ramena): „Ale my pomáháme.“

Kamil (zbavuje se jich): „Nepomáháte! Jste jak smečka hyen! Odted' chci slyšet jen jednoho z vás, ostatní ať mi jdou z očí!“

II. 5. Identifikace tématu pro aplikaci první te-órie – popis

Na scénu se vřítí Inkvizitor. Přibíhá kvůli kraválu nebo se jde podívat po stařeně? Oba motivy se jakoby prolínají.

Inkvizitor: „Co je to tu za kravál?!“

Kamil (sykne): „Zmizte!“ *chytne nejbližšího ducha, což je Reál* „Ty! Ty tu zůstaneš!“

Duchové odcházejí.

Inkvizitor: „To ty tu tak vyřváváš? Vedle probíhá svatý soud, víme?“

Kamil (k Reálovi): „Svatý soud! Do toho se vložíme.“ *k Inkvizitorovi* „A koho tu vlastně soudíš?“

Inkvizitor: „Toho pomateného astronoma z Toskánska. Však víš, toho –“ *naznačuje krouživé pohyby rukou.* „– kacíře. Dlouho nám unikal, ale teď už je v milostivých rukou inkvizice.“

Kamil (přemýšlí): „Kacíře... inkvizice... Prosím vás, jaký je dnes letopočet?“

Inkvizitor: „Léta páně 1633. Co se tak hloupě ptáš?“

Kamil (bere Reála stranou): „To musí být ďáblova příležitost. Z nějakého důvodu nás poslal do sedmnáctého století.“ *Tohle je vlastně podivné – ďábel chtěl mít všechno vyřízeno, klid, jen nerad svolil k té hodině, a najednou poskytuje Kamilovi příležitosti? Je to slučitelné s jeho zlomyslností a „nejhlubším opovržením vůči lidské rase“? Co tím sleduje?*

Reál (uznale): „Dobré století.“

II. 6. Intermezzo

Inkvizitor (do plénu): „Kde jenom vězí? Přisahám, že ji přetrhnu!“

Kamil: „Na někoho čekáte?“

Inkvizitor: „Poslal jsem bábu pro dřevo. Dávno tu měla být!“

Kamil: „Pro dřevo? Budete dělat oheň?“

Inkvizitor (pohlédne kamsi do zákulisí): „To až jak to dopadne. Viděl jsi ji snad?“

Kamil: „Já? Ale kdepak.“

Stařena (zaskučí dole pod jevištěm): „Aargh!“

Inkvizitor: „Co to bylo?“

Kamil: „To... jsem byl já! Aargh! Aargh!“

Inkvizitor (podezíravě k němu přichází): „Podivné zvuky vydáváš... Nevíš, jaké je století, mluvíš tu sám se sebou... Nejsi ty náhodou – posedlý?!“

Kamil (jako by tipoval): „Eh... Ne.“

Inkvizitor (odstupuje): „Jen aby.“ *odchází na kraj scény, tváří se neústupně*

II. 7. Zachránit Galilea! - argumentace

II. 7. a. S pomocí Reálovy pravdy

Kamil (k Reálovi): „Tak teď nevím. Máme toho chudáka zachránit před inkvizicí? To je přece dobrý skutek, ne?“

Reál (obřadně): „Dobrý skutek jest skutek v milosti Velkého Šizuňka.“

Kamil: „Co furt máš s tím Šizuňkem?“

Reál (ke své loutce): „Šizuňk je garant všeho dobra ve světě! To až podle něho jsou věci dobré a špatné.“

Kamil: „A nechat se upálit inkvizicí je podle něho co?“ „Nechat se upálit“? Podle této formulace by pomoc musela spočívat v přemluvení nikoli inkvizitora, nýbrž Galilea, aby odvolal.

Reál: „My, velcí šizuňkiáni, věříme v nedotknutelnost lidského života. Žádný živý tvor nesmí být nucený k tomu, aby se upálil.“

Kamil: „To jsem chtěl slyšet.“ *k Inkvizitorovi* „Promiňte?“

Inkvizitor: „No?“

Reál: „... pokud ovšem nenosí červené ponožky před setměním.“

Kamil znejistí, pendluje pohledem od Reála k Inkvizitorovi. Inkvizitor očekává odpověď.

Inkvizitor: „Co chceš?“

Kamil: „Totiž...“ *obchodním tónem* „Nevíte, jaké má ten kacíř ponožky?“

Inkvizitor (nevraživě): „Ponožky?!“

II. 7. b. Zpochybněním ústředních tezí (?) - argumentace?

Tady je opravdu zvláštní argumentace, není mi příliš jasné, o co Kamilovi jde. Vysmívá se inkvizitorovi? Snaží se uvést nějaké argumenty? Co chcete touto částí vyjádřit? Zdá se mi, že to tady ztratilo spád.

Kamil (oboří se na Reála): „Tak ti pěkně děkuju!“ *k Inkvizitorovi* „Zapomeňte na ponožky. Podívejte se, pane... éé... inkvizitore, ten váš astronom... on to tak třeba nemyslel. Znáte to. Lidi navykládají věci.“

Inkvizitor: „Zastáváš se kacíře?!“

Kamil: „Ne! ... ano. Totiž já nevím. Co on vlastně říká?“

Inkvizitor: „Odvažuje se tvrdit, že Země, náš svět daný Bohem, není - že prý není! - středobodem vesmíru! Že se prý točí kolem slunce!“

Kamil: „Chápu. To bude něco jako s tím, jestli je zeměkoule kulatá, ne?“

Inkvizitor (rozpačitě): „No, připouštím, tam jsme se netrefili. Ona asi zeměkoule kulatá bude. Ale geocentrismus – to je sichr. Kdyby Bůh chtěl, aby se Země hýbala, dal by jí křídla.“

Následující 2 repliky už sledují jiný cíl než repliky předchozí.

Kamil: „No ano, ale upalovat někoho, protože si myslí nějakou hloupost... Není to trochu přehnané? Nemůžete mu dát, já nevím, domácí vězení?“

Inkvizitor: „Tak to v žádném případě. Na hranici půjde. Jestli prohraje („jestli neodvolá“?). A jestli bude dřevo.“

II. 7. c. Relativizací autority - argumentace

Kamil (na Reála): „Tak mi trochu pomoz!“
Tyto tři repliky také vůbec nezapadají do děje, asi se nic nestane, když tam nebudou – jen se to urychlí:-).

Reál (hluboce): „Podle Velkého Šizuňka každý může věřit v co chce, --- pokud je to Velký Šizuňk.“

Kamil (ironicky): „Super.“

Stařena: „Aargh!“
Odtud už to zase má jasnou linii a odsypá to, takže to chce nějak zrychlit jen tu předchozí pasáž.

Kamil (v náhlém osvětlení): „Hele, a jak si můžete být jistí, že Země vážně nelítá?“

Inkvizitor: „Říká to náš Pán.“

Kamil: „A co kdyby někdo říkal něco jiného?“

Inkvizitor: „Tak ho upálíme.“

Kamil: „A jak víte, že jste v právu ho upálit?“

Inkvizitor: „Říká to náš Pán.“

Kamil: „Přesně tak! A teď?...“ *k Reálovi* „Co říká Šizuňk?“

Reál: „Že nikdo není v právu upálit druhého, dokud o to není slušně požádán.“ A „...
poukud ovšem nenosí červené ponožky před setměním.“ Tohle se vlastně opakuje.

Kamil: „Vida! Takže co kdyby...“

Reál: „A že svět má tvar dokonalého osmiúhelníku!“

Kamil: „Jasně. Takže, podívejte...“

Reál (přechází v popředí): „A kolem osmiúhelníku se točí bezpočet dalších osmiúhelníků!“

Kamil: „Drž hubu. Chtěl jsem říct...“

Reál (nadšeně): „A každý osmý den osmého měsíce v osmém roce je Den pistáciové zmrzliny!“

Kamil (varovně): „Drž hubu!“

Reál (v extatickém vytržení začne skákat na jedné noze): „Velký Šizuňk má rád pistáciovou zmrzlinu! Sláva Velkému Šizuňkovi! Sláva Velkému Šizuňkovi!“

Kamil bere Reálovi loutku a zahazuje ji z jeviště. Reál okamžitě umlká, pomalu přechází k okraji jeviště, nešťastně mlčky otevírá pusu jako kapr a střídavě ukazuje na Kamila a pak zase směrem, kterým odletěl Šizuňk. V průběhu následujícího dialogu si loutku přinese zpátky.

Kamil: „Zkrátka, co byste dělal, kdyby někdo uctíval, řekněme, nějakou pitomou loutku, a byl přesvědčený, že ten chudák tam vedle u soudu mluví pravdu, stejně jako vy jste přesvědčen, že lže? Aha?“

Inkvizitor: „V tom případě... bych ho upálil.“

II. 8. Kamil kvůli svým argumentům tváří v tvář smrti – děj

Kamil: „Sakra. Hele... tak ho neupalujte. Co na tom, jestli má Země křídla nebo je nemá? Ostatně, nějaký Bůh sem, nějaký Bůh tam...“ *Tohle je také trochu nejasné – selhaly argumenty, Kamil nemá, co by řekl, tak jen tak bez vysvětlení prosí? Nemohl by naopak trvat na Šizuňkově pravdě? Tím by aplikoval inkvizitorův přístup do důsledků a dojel by na to, že při takovém pojetí morálky rozhoduje moc.*

Inkvizitor: „Dost už toho rouhání!“ *chytá Kamila za ruku* „Jsi blázen a kacír! Tebe upálím hned po něm!“

Kamil (vystrašeně): „Ale ne, to jste špatně pochopil! Podívejte, já jsem udělal takovou dohodu s ďáblem a on mi půjčil ty duchy...“

Inkvizitor (přerušuje jej, hází jej na podlahu): „Mlč! Budeš pykat za svou blasfémii! Takový, jako ty, si ani nezaslouží soud! Takový si zaslouží zemřít na místě!“

Kamil: „Ne!“

Hlas ze zákulisí: „A přece se točí!“

Inkvizitor (zarazí se): „Co to bylo?“ *pohlédne směrem za hlasem* „Ha! On utíká! On utíká, pane Bože, chyt'te ho!“

Inkvizitor utíká z jeviště. K ležícímu Kamilovi přichází Reál, úzkostlivě objímá Velkého Šizuňka jako nejmilejšího plyšáka.

Kamil (zvedá se): „Tady jsme skončili. Rychle pryč!“

Kamil i s Reálem prchají.

Stařena: „Rrf!“

Stařena se odplazí pryč, druhé dějství končí.

(třetí dějství)

Asi bude třeba nějak to předchozí dějství uzavřít, jinak divák vůbec netuší, o co nyní jde.

III. 1. Identifikace místa a představení Naturálovy teorie – argumentace

Na scénu přichází Kamil s Naturálem. Kamil se zamyšleně rozhlíží a jde na nižším stupínku pomalu doprava, Naturál se zastaví asi ve třetině a obdivuje svoji muskulaturu.

Kamil přijde na konec pódia, k divákům: „Myslím, že jsme teď někde jinde. Jde dozadu, kde bude nějaké kulisy Francie. Tohle přece není Řím.“

Naturál (nadechne se, k divákům): „Ó né. Tohle je Francie. Tu bych poznal kdekoliv. Země vína, zpěvu... žen.“ Usměje se na některé divačky.

Kamil (nenadšeně): „Francie. No fajn. Tak jdeme na to.“ Jde dopředu k divákům.

Naturál (vyzývavě k němu přistoupí): „A na co přesně, mon ami?“

Kamil (nevzrušen jej zarazí rukou a poodstoupí od něj doprava): „Máš mi říkat, co je dobré. Tak do toho. Osviť mě.“ Záloží ruce na prsou a ostentativně čeká.

Naturál: Zleva. „A copak to není jasné, můj drahý příteli?“ jak mluví, tak obletuje Kamila, jenž se ho všemožně snaží zbavit Obejde Kamila, zprava: „Příroda sama nám říká, co po nás chce. Volá na nás a my ji nemůžeme neslyšet. Jde dále doprava, přesvědčuje diváky. Někteří to nazývají hříchem, ale skutečný hřích by bylo nepodvolit se. Nakloní se k divákům v 1. řadě. A na ty, kdo se podvolí, čeká odměna – v rozkoši. Vrací se ke Kamilovi, vezme jej kolem ramen. To, můj milovaný příteli, je skutečné dobro.“

Kamil odstoupí od něj: „S tebou asi taky není všechno úplně v pořádku, co?“ povzdychne a rezignuje, spustí ruce „No, aspoň nemáš maňaska.“

Naturál suverénně: „Věř mi. Sepne ruce. Dokážu ti, že co je gesto otevřenosti k divákům ve světě správné, musí být především --- správně cítit.“

Kamil natočí se k němu, spojí ruce za zády: „Jen do toho. Dokazuj.“

Naturál se lišácky usměje, ulízne si vlasy.

Kamil (dodá, aniž by dal najevo obavu): „Na někom, kdo nejsem já, buď tak laskav.“

Naturál s hranou prostomyslností: „Nikdo jiný tu není.“

Kamil stejně hraně se rozhlíží a vyhlíží: „Neboj, on se někdo brzy ukáže.“

III. 2. Seznámení s potenciální příjemkyní dobrodiní – děj

Eluáz (ze zákulisí, velmi procítěně, zklamaně): „Pierre, ach můj Pierre!“

Kamil rozhodí rukama stylem já-jsem-to-říkal a ustoupí do pozadí, na scénu vběhne Eluáz s dopisem v ruce. Zastaví se hned na kraji, otočí se čelem do levého zadního rohu, tj. zády šikmo k divákům, čte dopis.

Eluáz (vzlyká, *vyčítavě, rozzlobeně*): „Pierre! Jak jsi to mohl udělat!“ *Šokovaně spustí ruku s dopisem, pomalu se otočí k divákům, popojde asi do třetiny šířky a sedne si na stupínek nebo něco jiného, dá hlavu do dlaní..*

Naturál *od začátku si ji vlně a se zalíbením prohlíží, sedící ji obchází*: „Ta je... *naznačí ženské tvary* nádherná.“ *Heloisa vztekle odhodí dopis.*

Eluáz si sedne a vzlyká. Kamil kolem ní obchází a zvědavě si ji prohlíží.

Kamil: „Slečna má, zdá se, nějaký problém. Tak to by od nás bylo pěkné, kdybychom jí pomohli, co říkáš?“

Naturál se chystá kleknout si před Eluáz a spustit emocionální ohňostroj, Kamil jej ale zadržuje.

Kamil: „Já sám. Bylo by celkem kontraproduktivní, kdyby utekla.“ *významně pohlédne na Naturála* „S křikem.“

Naturál naznačí, že má Kamil volnou ruku. Kamil lehce zaklepe Eluáz na rameno.

Kamil: „Promiňte... Éé... Ahoj! Totiž... Víte... Nemohl jsem si nevšimnout, že tu pláčete a... stalo se něco?“

Eluáz propukne v mohutný pláč. Naturál se posměšně ušklíbne.

Kamil (snaží se): „Slečno, neplačte! Já vám musím pomoci, jinak půjdu do pekla!“

Naturál (posměšně): „To je Romeo.“

Kamil (dosti surově): „No tak, slečno, neřvi!“

Naturál (ujímá se situace): „Jestli dovolíš, zlatko.“

Naturál (pokleká k Eluáz): „Má drahá, i mužné srdce mé puká a duše se rmoutí vida vaše krásné oči prolévat tak hořké slzy.“

Eluáz se utiší, nechá se Naturálem chytnout za ruku a vstává; spolu poodcházejí.

Naturál: „Již není však třeba setrvati v zármutku, neb vězte, že vás do svých citlivých rukou ujímá kavalír, jenž si umanol rozehnat všech vašich chmur. Poctíte-li jej svou přízní, snad by vás mohl obnažit – totiž oblažit! – lehkou konverzací a vytříbenými způsoby. Dovolte mi vám představit...“

Kamil (rychle Eluáz podá ruku): „Kamila! Jsem Kamil.“

Eluáz (nejistě ji přijme): „Já jsem Eluáz.“

Naturál za jejími zády naléhavě gestikuluje Kamilovi, aby jí ruku políbil. Když se Eluáz otočí, zářivě se na ni usměje.

III. 3. Představení problému, jenž by mohl být odstraněn dobrodiním – popis

Naturál (rozplývá se): „Eluáz! Božské jméno! Jak rosa nad ránem! Jak blankyt na nebi! Jak jemný zpěv hrdliččin zval ku lásce hlas, kde borový zaváněl Máj!“

Kamil: „Nevšímejte si ho, je to pošuk. Tak – proč vlastně pláčete?“

Eluáz (už zase natahuje): „To... Pierre! Můj Pierre! Čtěte.“

Eluáz podává Kamilovi dopis, Kamil se neurvalým tónem pouští do čtení.

Kamil (čte): „Drahá holubičko... No tak to nevypadá tak zle.“

Eluáz: „Čtěte dál.“

Kamil (čte dál): „... mezi námi je konec. Aha. Miluji tě a tak dále, ale tvůj strýček slíbil, že jestli nás ještě někdy uvidí spolu, tak mi... no to se nehodí.“

Eluáz: „Hulvát!“

Kamil (pokračuje ve čtení): „Vymyslel jsem to takto – já zůstanu v našem domě se služebnictvem a ty půjdeš jako řeholnice do kláštera v Aržen... Aržua... Arž... to se nedá přečíst! S láskou Pierre!“

Naturál (bere Kamilovi dopis a zahazuje jej): „Pierre je minulost, spanilá Eluáz! Kdo by se trápil pro takového vydřiducha.“

III. 4. V čem spočívá naturalistické řešení problému – argumentace

Kamil: „Na slovíčko. Omluvte nás, slečno.“

Odchází s Naturálem poněkud stranou.

Kamil: „Jen pro moji informaci, o co my se tu vlastně pokoušíme? Snažíme se jí vrátit jejího milého, správně? To je dobrá věc?“

Naturál: „Ale no tak. My se tu z milosti boží snažíme jejího milého nahradit.“

Kamil (nejistě): „A to je správně? Takhle ji využít.“

Naturál: „Božínku. Vzpomeň si, co jsem ti před chvílí říkal o přírodě, o volání. Podívej, jak je pěknoučká.“

Oba kriticky zhodnotí smrkající Eluáz.

Kamil: „Já nevím. Na můj vkus trochu uřvaná.“

Naturál (zeširoka): „Srdce si žádá, co si srdce žádá.“

Kamil: „Jenže žádá si srdce zrovna ji?“

Naturál: „A žádá si srdce skončit v pekle?“

Kamil: „To si srdce nežádá. To si vůbec nežádá.“

Naturál: „Tak do toho.“

III. 5. Pokus o dobrý skutek – děj

Do značné míry se zde opakuje děj z III. 2.

III. 5. a. V Kamilově podání – děj

Naturál strčí Kamila na Eluáz, Kamil na ni málem upadne.

Kamil (nesměle): „Totiž... Dobrý den!“

Eluáz (jaksi zmateně): „Bonjour.“

Kamil (spěšně): „Bonjour! Bonjour... éé... uh... mademoiselle.“

Naturál (zuřivým šeptem napovídá): „Dál! Řekni jí, že je všechno v pořádku!“

Kamil: „Všechno je v pořádku!“

Naturál: „Rozved' to!“

Kamil: „Všechno je v pořádku... Víte?“

Eluáz (s nadějí na něj pohlédne): „Skutečně?“

Kamil: „No ano, fakt.“ *zoufale se ohlíží po Naturálovi*

Naturál: „Chytni ji za ruku!“

Kamil se vrátí pohledem k Eluáz, zkoumá, jak by ji nejlépe chytil za ruku, párkrát si to nanečisto zkusí. Křečovitě se na ni zasměje, chytne ji, poplácává ji po ruce.

Kamil (stále s křečovitým úsměvem k Naturálovi): „Připadám si jako debil.“

Naturál: „Jde ti to skvěle! Teď zkus trochu pohanit jejího milého.“

Kamil (k Eluáz): „Víte, ten váš Pierre... To je pěkná svině.“ *Tohle k němu zase nesedí, když nedokázal přečíst Fulbertovu pohružku a když je takový stydlivý... To jak se od začátků chová, je spíš slabošské a zakřiknuté, než drsné, odvážné a vulgární. To by ostatně nepotřeboval rady od Naturála.*

Eluáz se okamžitě pouští Kamila a znovu se dává do breku.

Naturál: „Ale s citem! Rychle, řekni jí něco pěkného.“

Kamil: „Jste krásná, Eluáz, miluji vás!“

Eluáz nepřestává brečet. Naturál už to nevydrží, vkládá se do toho.

III. 5. b. V Naturálově podání – děj

Naturál: „Ale ne, ty truhlíku, to je všechno úplně špatně. To musíš dělat jinak, lehce, něžně, vášnivě, jako... jako...“

Kamil (ironicky): „Rosa nad ránem?“

Naturál: „Přesně! Sleduj.“

Naturál: „Eluáz? Ó, Eluáz! Zapomeňte na Pierra. Není vás hoden. Ať si dál láme hlavu s tím, zda co růží zvou, i zváno jinak vonělo by stejně!“

Kamil (pohřebně): „Pane Bože.“

Naturál (prudce strhne Eluáz do popředí): „Eluáz? Ó, Eluáz!

Tak krásná jsi jako dětský sen
pod jižním nebem, avšak zůstává
otázkou, co je krása, jsou to jen,
nádherná ňadra, štíhlá postava...

Jak Naturál recituje, drží Eluáz před sebou čelem k publiku. Jakmile řekne „ňadra“, chytí ji za ňadra, jakmile „štíhlá postava“, chytne ji za zadek (u čehož obojího Eluáz mírně zapíští). Eluáz se sotva může vzpamatovat, Kamil ji ale od Naturála strhává, sám jí přitom drží poněkud neuctivě.

Kamil: „No vážně, co je s tebou špatně?!“

III. 6. Aplikace naturalistické morálky opět přivádí Kamila do kritické situace – dějový zvrát

Na scénu přicházejí Fulbertovi sluhové.

Asi se nepodaří dosáhnout stejného filosofického zvrácení děje jako s Galileem, tj. že by Kamil byl předmětem aplikace naturalistické morálky ze strany někoho jiného. Ale v tom případě by stejně bylo přesvědčivější, kdyby doplatil na povedenou vlastní aplikaci naturalismu. Tj. dějství by směřovalo k tomu, že se mu zdaří Heloisu (schválně jsem se díval na anglickou wiki – čte se to nejspíše[Elois]) pod Naturálovým vedením skutečně „přivést k dobru“ - a právě v tom sluhové.

První sluha: „Pustíš ji, zvrhlíku?!“

Druhý sluha: „To je on, co za ní pořád dolézá!“

První sluha: „Tak ty jí nedáš pokoj? Neřekl ti snad pan Fulbert co se stane, když tě u ní ještě někdy někdo nacytá?“

Kamil: „Pánové, to je omyl!“

Kamil si uvědomí, že Eluáz drží v náručí a pustí ji na zem.

Kamil: „To nejsem já, ten z dopisu, já jsem tady ve vši počestnosti!“

Naturál: „Cha!“

První sluha: „My tě varovali. My ti říkali, co se stane, když si nedáš pokoj.“ *sluhové vytahují velké nůžky*

Druhý sluha: „Říkali jsme ti to.“

Kamil naléhavě hledá zastání, ale nedostává se mu. Jak při zápase v ringu se v kruzích obchází s pochopy, kteří výhrůžně cvakají nůžkami.

Kamil (ukáže do nikam): „Hele, svatý Augustin!“

Sluhové (ohlédnou se): „Kde?“

Kamil neváhá a utíká. Druhý sluha se za ním rozbíhá, ale první jej zastavuje.

První sluha: „Nech ho běžet. Však on si ho pan Fulbert najde později.“

Sluhové odcházejí. Naturál se loučí s Eluáz, která zatím konečně vstala na nohy. Políbí ji ruku.

Naturál: „Au revoir, mademoiselle. Bylo mi potěšením.“

Naturál odejde ze scény. Opět se ovšem vrátí, přehodí si Eluáz přes rameno (či vezme do náručí) a neúčinně vzdorující ji unese pryč. Třetí dějství končí.

(čtvrté dějství)

IV. 1. Představení postavy tohoto dějství – děj/popis

Na scéně je Elizabeth. Tj.: Po odchodu Naturála s Heloisou začnou duchové měnit scénu, přičemž tam vejde i E. Posadí se, připraví se k práci – rozloží si papíry, inkoust... Pak vstane a vojenským krokem zamyšleně pochoduje sem a tam. Tváří se u toho jako někdo, kdo prohrává svou válku s nepřítelstím. Občas si v náhlém osvícení sedne za stůl a něco si poznamená. Pak vstane a opět pochoduje. Na scénu přichází Kamil doprovázen Relátami. Seřadí se i s nimi za pochoduující Elizabeth a chvíli pochodují spolu s ní. To se mi nezdá, vždycky se přece teprve seznamuje se situací, až pak se do ní zapojí. Navíc – mohly by Reláty pochodovat stejně? Proto: Uhýbají před blížící se E. (Reláty na opačné strany, Kamil se tiskne ke zdi, pak přeběhnou dopředu doprava nebo dozadu doleva (stůl bude asi uprostřed). Když se pak Elizabeth znovu usadí, aby si zapsala novou myšlenku, Kamil zůstává stát.

IV. 2. Naznačení teorie Relát a tajuplné osvětlení situace – popis (/děj)

Sejdou se zase na jedno místě – vpravo vpředu, stojí v šikmé řadě (zprava Černá, Bílá, Kamil) napůl natočení k E.

Pasáž se odehrává v komorním, důstojném duchu a s respektem vůči E. Proto se všechny postavy chovají ohleduplně, jakoby šeptají a snaží se nerušit.

Kamil ukazuje na E.: „Co má tohle znamenat?“

Bílá Reláta [pravou rukou pokyne směrem ke Kamilovi](#): „Jsi svědkem významné události.“

Černá Reláta [levou rukou pokyne směrem ke Kamilovi](#): „Právě se zde přepisuje historie.“ Z této ani z dalších narážek nepochopí skoro nikdo, ani filosofové, o koho se jedná. Možná si někdo časem řekne – „a jo, Nietzsche“, jenže tu nebude širší pochopení, a tedy ani zábava. Text si „nevynucuje“ pochopení v konkrétní chvíli, bude tedy jen nahodilé.

Kamil [překvapeně, ale i nedůvěřivě](#): „Vážně?“

Kamil přistoupí k Elizabeth, která je momentálně zahleděná do nikam. Zamává jí rukou před obličejem.

Kamil [otočí se k Relátám, tedy zády k E.](#): „Víš vůbec, že jsme tady?“

Bílá Reláta: „Naši přítomnost tuší, i když si jí není jistá. O tobě dozajista ví.“

Černá Reláta: „Jen jsi jí naprosto ukradený.“

Kamil (k Elizabeth [– odhodlává se, pak opatrně](#)): „Paní? Haló?“

Elizabeth ([překvapeně zvedne hlavu a štěkne](#)): „Co je? Co chceš?“

Kamil (prvně k Relátám): „Vidí mě, sláva.“ *podává Elizabeth ruku* „Jmenuji se Kamil.“

Elizabeth (nezaujatě, ruku nepřijímá): „To se máš.“ *vrací se zpět mezi myšlenky*

Kamil [zklamaně odchází směrem k R.](#): „S tou nic nebude. Jdeme dál!“

Reláty [každá opačnou rukou jej na dálku zastavují a naléhavě](#): „Počkej.“

Kamil [zastaví se, ale snaží se hrát drsného](#): „Nečekám, hodinky tikají!“ *ukazuje na hodinky, které nemá. Ukáže hlavou přes rameno, intonace typu „netřeba s ní ztrácet čas“.* „Tahle žádné dobrodiní nepotřebuje.“

Černá Reláta [spustí ruku](#): „Ale o to přece nejde.“

Kamil [netrpělivě rozhodí rukama, otáčí se na E. a zpět k R.](#): „Tak o co jde?“

Bílá Reláta [spustí ruku](#): „O to, abys pochopil lekci o dobru.“

Černá Reláta [přistoupí k němu a položí mu ruku na rameno](#): „Frau Elizabeth ti v tom může být náramně nápomocná.“

Kamil: „Elizabeth, jo? Co je vlastně zač?“

Bílá Reláta přistoupí k němu z druhé strany a položí mu ruku na druhé rameno: „Sestra svého bratra.“

Elizabeth se náhle prudce postaví, Kamil sebou trhne, Reláty klidně odstoupí. Chvilí se nejistě rozhlíží jako učitelka, která hledá, kdo po ní hodil vlaštovku. Pak stejně prudce usedá a dál píše, jako by se nic nestalo.

Kamil (posměšně): „I propána. A jakou lekci mám chápat?“

Poučení o dobru pronášejí Reláty obzvláště důstojně a důrazně.

Bílá Reláta (současně s černou, nebo dvojhlasně, uvidíme, co lépe vyzní): „Žádné dobro není.“

Černá Reláta (současně s bílou): „Všechno je dobré.“

Kamil otáčí se od jedné ke druhé: „Cože?!“

Bílá Reláta (současně s černou): „Všechno je dobré.“

Černá Reláta (současně s bílou): „Žádné dobro není.“

Chvilka zaraženého ticha.

Kamil zakroučí hlavou: „Víte, ---- tohle asi rovnou skočíme.“ *poodchází směrem pryč ze scény, rozhlíží se po Pragmálovi* „Kde je ten poslední šašek?“ Reláty se v očekávání následujícího natočí k E.

IV. 3. Důsledek relativismu pro jednání – argumentace

Elizabeth (vstává, nadšeně křičí do prostoru): „Nadčlověk!“

Kamil (zastavuje se): „Pardon, to bylo na mě?“

Elizabeth (zamyšleně si podepře bradu, v obavách): „Židi...“

Kamil: „No dovolte!“

Elizabeth začíná přemýšlivě kráčet po scéně. Kamil teď stojí uprostřed, z každé strany má jednu Relátu. Jak mluví, všichni tři sledují Elizabeth a otáčí hlavu ze strany na stranu podle jejího pochodu.

Černá Reláta: „Co je dobré pro tebe, Kamile, nemusí být dobré pro druhého.“

Bílá Reláta: „Co je dobré pro druhého, nemusí být dobré pro tebe, Kamile.“

Černá Reláta: „Snažíš se pomáhat druhým, ale vlastně jim škodíš.“

Bílá Reláta: „Snažíš se druhým škodit, ale vlastně jim pomáháš.“

Černá Reláta: „Za co jsi zde dnes slaven, by tě před sto lety ubili.“

Bílá Reláta: „Za co by tě tady ubili, bys na druhém konci světa byl slaven.“

Černá Reláta: „Dobré?“

Bílá Reláta: „Špatné?“

Elizabeth (zamyšleně): „Nadčlověk?“

Kamil: „A jak teda zjistím, co mám dělat?“

Černá Reláta: „Nezjistíš, Kamile.“

Bílá Reláta: „A proto nejlépe uděláš...“

Černá Reláta: „Když nebudeš dělat nic.“

Elizabeth usedá. Kamil přechází do popředí.

Kamil (zásadně nesouhlasí): „Ale já musím něco udělat. Dábel mě pošle do pekla, když neudělám nic! Nic jsem dělal předtím a málem mě tam poslal; říkám vám, ten chlap je magor!“

IV. 3. Pokus o dobrý skutek – děj (/popis)

Elizabeth (zasvěceně): „Antikrist!“

IV. 3. a. Další vysvětlení situace – popis

Bílá Reláta (chytá se Kamila a odvádí jej): „Jestli si to opravdu myslíš, tak pomoz Frau Elizabeth.“

Kamil: „A co ona vlastně dělá?“

Černá Reláta (chytá se Kamila a odvádí jej jinam): „Přemýšlí, jak nejlépe naložit s odkazem svého velkého bratra.“

Bílá Reláta (chytá jej za ruku): „To, co po něm zbylo, by mohlo posloužit mnohému dobru.“

Černá Reláta (chytá jej za pas): „Nebo taky velkému zlu, samozřejmě.“

Kamil: „No... tak já to zkusím.“

IV. 3. b. Kamil se pokouší eliminovat „špatné“ teze – argumentace/děj

Reláty ustupují, Kamil opatrně přistupuje k píšící Elizabeth.

Kamil: „Guten Tag, Herr Fräulein. Totiž Frau. Wie geht es... toto... Ihnen?“

Elizabeth bez zjevného důvodu, mechanicky a s rozmyslem, hodí po Kamilovi tužku.

Kamil (bez hnutí brvy): „Že bych vám s něčím pomohl?“

Elizabeth: „Podal bys mi tužku?“

Kamil: „Samozřejmě.“ *načež jí podá tužku, Elizabeth pokračuje v psaní.*

Kamil (nakukuje jí přes rameno): „Bylo mi řečeno, že tu pracujete na něčem důležitém.“

Elizabeth: „To bys nepochopil. To by nikdo nepochopil.“ *skládá hlavu do dlaní* „Ach, mein Bruder! Já tě nechápu!“

Kamil (nahlíží do papírů): „To nějak dáme dohromady, počkejte, co to tu máme“ *bere některé papíry a předčítá* „Lháři, holoto, plebejci...“ *nahlíží blíže, jako by nemohl přechít* „hlupáci, pitomci, křesťané... Milý člověk, ten váš bratr.“

Elizabeth (zasněně): „Jak on hned do každého viděl...“

Kamil (zřetelně vyjmenovává): „Psi, hovada, traviči života z povolání, nemohu vámi ani dost pohrdat. Inu, není to špatné, ale možná by to chtělo méně, rozumíte, méně - nadávek.“

Elizabeth (štěkne): „Proč?“

Kamil (váhavě): „Tak... nadávat lidem je špatné.“

Bílá Reláta (znuďeně z povzdálí): „To záleží.“

Černá Reláta (blahosklonně, stylem „já jsem ti to říkala“): „Někdy jsou nadávky jediná motivace, která člověka pohne k lepším výkonům.“

Elizabeth (pro sebe): „No, mohla bych z toho snad vypustit pár idiotů. Ať lidé neříkají, že byl bratr hulvát...“

Kamil (s pohledem na Relátách, nejistě): „Počkejte, Elizabeth. Zkusme se raději soustředit na obsah.“ *dále zkoumá papíry* „Třeba všechna ta vůle k moci. To není správné pít se takhle po moci.“

Elizabeth vstane ze židle a rázným maršem připochoduje ke Kamilovi, z čehož je Kamil trochu nervózní. Vezme od něj papíry a v napřažené pravici je drží před sebou, zatímco je čte.

Elizabeth (štěkne): „Proč?“

Kamil (bere si opatrně zpátky papíry z Elizabethini „hajlující“ pravice): „Chtít všechno ovládat, to nedělá žádnou dobrotu. Toho jsou plné komiksy.“

IV. 3. c. „Špatné“ teze z hlediska relativismu – argumentace

Černá Reláta: „To záleží.“

Bílá Reláta: „Moc může být použita i k dobrým účelům.“

Černá Reláta: „A jak by mohlo být zlé toužit páchat dobro?“

Kamil: „Na tom něco bude. A co třeba tohle? Bůh je mrtev. To je takové pesimistické, nezdá se vám?“

Černá Reláta: „To záleží.“

Kamil: „A na čem zase?“

Bílá Reláta: „Na tom který bůh.“

Kamil (už přímo k Relátám): „Zatraceně porád! A co všechno to nadávání křesťanům? Tady píše: bledí podzemní upíři. To od něho vůbec není pěkné!“

Bílá Reláta: „To záleží.“

Černá Reláta: „Kolik křížových výprav vyhlásili... Kolik lidí upálili...“

Kamil: „A co Židi? Co může být špatného na Židech?“

Černá Reláta: „To záleží.“

Bílá Reláta (naoko pohoršeně): „Ukřižovali nám přece našeho spasitele.“

Kamil (rozvztekle): „Křesťanského spasitele! A křesťané jsou žháři a křižáci!“

Reláty (nadšeně): „To záleží!“

Kamil (křikne a praští s papíry o zem): „Do pekla s tím!“

Privolán zpoza zákulisí vykráčí Ďábel se svými lejstry, upře na Kamila přísný pohled. Kamil se vzpamatuje.

Kamil (omluvně): „Do hajzlu! Chtěl jsem říct do hajzlu, fakt!“

IV. 3. d. Kamil chce zdůraznit „dobré“ teze“

Ďábel se s povýšeným výrazem otočí na podpatku a zajde zpět do zákulisí.

Kamil (sbírá ze země své papíry, k Relátám): „Víte vy co? Já se vás na názor neptal. Děkuju, ale už to tady zvládnou sám.“

Černá Reláta (být-tebou-raději-bych-to-nedělala tónem): „Kamile...“

Kamil: „Šuš!“

Bílá Reláta (soucitně): „Kamile...“

Kamil (přiloží si prst na pus): „A!“

Reláty si po jeho vzoru přiloží prst na ústa, takto setrvají. Kamil je chvíli nedůvěřivě pozoruje, pak se zadostiučiněně vrací ke svým papírům.

Kamil: „Víte, Elizabeth, třeba bychom v tom nic škrtat neměli. Třeba bychom mohli jen zdůraznit, co je na tom dobré.“

Elizabeth: „A to?“

Kamil (s novým zápalem): „Mně se třeba líbí, jaký tady váš pan bratr klade důraz na to, aby se lidé snažili být co nejlepší. Víte, pracovat na svých chybách, zdokonalovat se, překonávat... To by stálo za to trochu podtrhnout, ne?“

Elizabeth (zamyšleně): „Hmm-m...“

Kamil (k Relátám): „Ne?“

Reláty stále s prstem na ústech zdůrazňují, že jim bylo nakázáno mlčet a tak mlčí.

Kamil (samolibě): „Přesně.“

Elizabeth (hypoteticky): „No... Snad bych to mohla trochu rozpracovat...“

Kamil: „Třeba tu část s tím potenciálem, co mají různí lidé.“

Elizabeth: „To je dobrý nápad. Tak si říkám, nadčlověk, co se na tom může pokazit.“

Elizabeth si balí své papíry a rázně zmizí ze scény.

Kamil (vítězoslavně směrem k Relátám): „Cha!“

Kamil velmi spokojený sám se sebou odchází ze scény. Reláty po chvíli spouští prst ze svých úst a poněkud znechuceně se dívají směrem, kterým Kamil odešel.

IV. 4. Dohra v historickém kontextu (= zpochybnění Kamilova skutku) – argumentace

Bílá Reláta: „To je blbec.“

Černá Reláta: „To záleží.“

Bílá Reláta: „Na čem?“

Černá Reláta (spekulativně): „V jednom indiánském kmeni missourijských siouxů... Ne, máš pravdu. Je to blbec.“

Reláty odcházejí ze scény, konec čtvrtého dějství.

(páté dějství)

Platónská poznámka: Z jakého důvodu se jedná o athénskému občana a ne o lékaře – boha?

V. 1. Nastínění další situace – popis

Na scénu vchází rozčilený Asklepius. Chvíli se rozhlíží, pak si podkasá tógu a klekne si k věžeňskému okénku tušenému v rohu jeviště.

Asklepius: „Jsi tam?“

Naslouchá, zda-li přijde odpověď.

Asklepius (zkouší to znovu): „Já vím, že tam seš! Slyším tě cinkat řetězy! Vylez odtamtud a vrať mi kohouta! Slyšíš mě, bastarde? Vrať mi toho kohouta!“

V. 2. Vsuvka – napojení na předchozí dějství – popis/argumentace

Na scénu vchází Pragmál s dosti nešťastným Kamilem. Asklepius se pokouší protáhnout zamřížovaným okénkem.

Kamil (omluvně): „Ale já nevěděl, že zemře tolik lidí! Taková to byla neškodná myšlenka!“

Pragmál (světácky): „Netrapte se tím, pane. Už je to za námi. Respektive daleko před námi, protože jestli se nemýlím, tohle je antické Řecko!“

Kamil (poraženě): „Nemá to smysl. Hodina je skoro u konce a já toho o dobru vím ještě míň než před tím. Sotva stihnu přesvědčit d'ábla, že do pekla nepatřím.“

Pragmál: „Hlavu vzhůru! Nyní konečně máte kompetentního průvodce, váš očištěc je otázkou chviliek.“

Asklepius (maniakálně s vraždou ve hlase): „Kohouta!“

Kamil: „Ale já už zkoušel všechno! Zkoušel jsem sloužit vyššímu dobru, zkoušel jsem sloužit světskému dobru, zkoušel jsem nesloužit žádnému dobru, zkoušel jsem...“

Pragmál: „Ještě jste nezkoušel sloužit sám sobě, můj pane.“

Kamil: „Co tím myslíš?“

Pragmál: „Copak to nevidíte? Každý se pídí za nějakým dobrem, jako by to byl kolek na laciné whisky. Do háje s tím, co je to dobro! Vy víte, co je pro vás dobré. Kdyby se každý staral jen o to, co je pro něj dobré, tak jsou nakonec šťastní všichni!“

Asklepius zatím vzdal pokus protáhnout se mříží, snaží se najít způsob, jak ji obejít či vysadit.

Kamil: „No já nevím.“

Pragmál: „Ale já vím! Pane, co je to dobro? To, co je dobré! A co je pro vás dobré?“

Kamil: „Nejít do pekla?“

Pragmál: „Správně! Takže co uděláme?“

Kamil: „Dobrou věc?“

Pragmál: „Zase správně! Jak to uděláme?“

Kamil: „Najdeme nějakého vyšinutého šílence s problémem a pomůžeme mu?“

Asklepius (kope do mříže, nepřičetně): „Aaaaargh! Vrat' mi ho! Vrat' mi ko-hou-ta!“
naposledy si kopne a jde trucovat opodál.

Pragmál (s výrazem lasičky): „A já myslím, že jsem našel někoho, kdo splňuje kvalifikaci...“

V. 3. A další pokus o dobrý skutek...

V. 3. a. Nejprve to zkusí Kamil – děj

Kamil (velmi otráven): „No tak jo. Rutina.“ *mluví k Asklepiovi, odsypává svůj text jako poučení o bezpečnosti práce, trucovitě* „Dobrý den, pane, já jsem Kamil a chci pro vás udělat něco dobrého, protože jinak d'ábel, a tak dále a tak podobně. Už jsme tady všichni pochopili, že potřebujete kohouta, tak klidně můžete přestat řvát. Kohouta nemám, ale můžu vám dát tak jednoho až dva duchy.“

Asklepius: „Co tu meleš, jaké duchy?“

Kamil: „Duchy. Beztak jsou k ničemu a jenom kokrhají. Jak ten kohout.“

Asklepius: „Jsi blázen, jdi mi z očí.“

Kamil mu jde z očí. Krčí na Pragmála rameny, aby dal na srozuměnou, že mu to říkal.

Pragmál: „Pane, to jste neprodal správně. Můžu to zkusit?“

Kamil: „Jak libo.“

V. 3. b. Ale raději aby to vzal aktuální duch – děj

Pragmál (vrhne na Asklepia tygří úsměv): „Buďte zdrav, dobrý muži! Dovolte mi, abych se vám představil!“ *neúprosně mu sevře pravici* „Jsem Pragmál, prvoligový duch etického utilitarismu a spřízněných teorií, toho času ve službách zde zesnulého Kamila Záluby.“

Kamil (unaveně mu zamává): „To jsem já. Tuhý jak poleno. Taky jste to hned nepoznal, co?“

Asklepius (zmateně): „A co...“

Pragmál (stále Asklepiovi třese pravici): „Jsem rád, že jste se zeptal! Přišli jsme za vámi s limitovanou nabídkou dobrých skutků! Dnes je váš šťastný den! Sejmeme z vás všechna vaše hoře, každé vaše trápení. Dobré skutky Kamila Záluby, to je firma s tradicí! Ke každému druhému dobrému skutku dárek zdarma!“

Asklepius: „Cože?“

Kamil (netrpělivě, už našťvaně): „Kdo jste a co vás trápí!“

Asklepius: „Já?“ *surově se zbavuje Pragmálova sevření* „Já jsem Asklepius, občan athénský,“ *ukáže na okýnko v rohu* „a ten darebák tam dole mi dluží kohouta!“

Pragmál (přemýšlivě se škrábe v uchu): „Inu, to vypadá na obyčejné vymahačství. Znáám tady v okolí pár lidí...“

Asklepius (přerušuje ho): „Není to jen tak. Je tam zavřený jak v pevnosti. Nadělal dluhy a teď se směje všem věřitelům pod vousy, protože ví, že ho do rána popraví!“

Pragmál: „A kdo ‚on‘ má vlastně být?“

Asklepius: „On? Držgroš je to! Kecal!“ *postupně zvyšuje hlas* „Šejdír! Taškář! Šizuňk!“

Kamil (křikne rozhlížeje): „Kde! Přisahám, jestli sem vlez, tak mu toho maňáska nacpu...!“

Pragmál (krotí ho): „Pane, prosím.“ *k Asklepiovi* „Tedy chápu správně, jedná se asi o nějakého filosofa.“

Asklepius (odplivne si): „Je to normální žvanil. Pořád jen chodil a mluvil, mluvil a chodil, až z něho měl každý hlavu jak vodní meloun. Tak ho zavřeli, ale to mu nezabránilo žvanit. On žvaní ve dne, on žvaní v noci, od soumraku do úsvitu, a pokud má s tou lidskou duší pravdu, bohové vědí, bude žvanit i po smrti!“ *křičí směrem k mříži* „A dluží mi kohouta!“

Pragmál (slavnostně): „Asklepie, občane athénský, my vám toho kohouta obstaráme.“

Kamil (ztěžka usedá): „To sotva, mám ani ne deset minut. Kde chceš sehnat kohouta?“

Ze zákulisí vychází Kohout, nikým nepovšimnut se prochází pod jevištěm.

Pragmál (úkosem): „Pane, na tom nezáleží. Tak mu aspoň řekneme, že se budeme snažit tu slípku sehnat!“

Kamil (bez nadšení): „Kohouta.“

Pragmál (zvedá Kamila na nohy): „Vstávat! Tohle musíte udělat sám!“

Kamil (neochotně): „Asklepie, athénský občane, já vám tady svatosvatě slibuji, že dokud budu živ, neustanu, než dostanete svého kohouta zpátky. A máš to.“

Asklepius: „To jsi hodný...“

Kamil (lehce překvapen): „Jsem? Tak vida.“

Asklepius (s podezřením): „Ale co za to budeš chtít?“

Kamil (s úsměškem): „To snad ani nestojí za řeč.“

Kohout zachází zpátky do zákulisí.

V. 3. c. Násobení dobrého skutku – spíše popis

Pragmál: „Ale stojí! Všechno něco stojí. Pane, jeden dobrý skutek vám svatozář nevyhraje. Uděláme to pro něho, ale jen když toho pro něho pak budeme moct udělat víc!“

Kamil: „Jak víc? Čeho víc?“

Pragmál: „No víc dobrých skutků, přece! Zeptejte se ho, co nám ještě nabídne.“

Kamil: „Fajn. Občane Asklepie, to je málo. Obávám se, že za jednoho kohouta toho po nás budete muset chtít mnohem víc.“

Asklepius: „Tomu nerozumím...“

Kamil: „No jestli bych vám nemohl třeba ještě vyprat tuniku nebo zamést v atriu...“

Pragmál: „Sešvihat otroka, zajít na agoru pro fíky...“

Kamil: „Očesat víno, vytrhat plevel...“

Pragmál: „Založit požár...“

Kamil (souhlasí): „Založit požár, naškrábat něco na zed'... Co? Ne?“

Asklepius (záštipně): „Já už chci jen jedno. Dívat se, jak ten mizera pije z číše bolehlavu.“ *nahlíží skrz okénko do vězení* „Vidíte ho? Je tam! Něco si brblá ke svým imaginárním posluchačům. Ten žije v úplně jiném světě, chudák. Vrať mi kohouta!“

V. 4. Fingování dobrého skutku – děj

Pragmál: „Na tohle už skutečně nemáme čas. Bude to chtít těžší kalibr.“

Kamil: „Co tím myslíš?“

Pragmál: „Pane, co je ta nejlepší věc, kterou jeden člověk může udělat pro druhého?“

Kamil: „Půjčit mu peníze?“

Pragmál: „Zachránit život!“

Oba vrhnou kritický pohled na Asklepia, který zatím hrozí skrz mříž pěstí.

Kamil: „Nevypadá zrovna v akutním ohrožení života.“

Pragmál: „Co není, může být. Dejte mi chvilku.“

Pragmál se rozhlíží po jevišti, čím by tak vzal Asklepia po hlavě. Ze zákulisí vyjde Kohout a podá mu sekeru.

Pragmál: „To je ono!“ *bere si od Kohouta sekeru, Kohout mizí ze scény*

Kamil: „To snad nemyslíš vážně...“

Pragmál (vrhá krkavčí pohled po Asklepiovi): „Bez obav, pane. Je to přece pro dobrou věc!“

Asklepius se ohlédne, Pragmál okamžitě strčí sekeru za záda a oblaží jej zářivým úsměvem.

Pragmál (koutkem úst ke Kamilovi): „Uděláme to takhle, pane. Až řeknu krleš, skočím mu po krku a vy mě v poslední chvíli zastavíte. Jo?“

Kamil (s pochybami): „Fakt si nemyslím, že je to dobrý nápad...“

Asklepius nyní stojí čelem k publiku, Pragmál se za ním připravuje se sekerou jak baseballista na odpal.

Pragmál: „Připraven? Áááááá!“

S válečným pokřikem Pragmál vyběhne a zarazí Asklepiovi sekyru do zad. Asklepius se skácí k zemi, kde se svíjí a křičí bolestí.

V. 5. Co se zvrhnuvším se fingováním

Pragmál (zděšeně): „Pane!“

Kamil (neméně zděšeně): „Ty jsi neřekl krleš!“

Asklepius: „Ááááá! To je bolest!“

Pragmál (zuřivě gestikuluje): „Ale... já... tak snad...“

Asklepius (úpí): „Á-ha-ha-hau! Proč?“

Pragmál (rozkračuje se nad Asklepiem se sekerou jak řezník): „No tak znova, pane! Na tři!“

Kamil (zpohlavkuje ho): „Přestaň už s tím, pro rány boží! Mám vážné pochybnosti, jestli je zrovna tohle správná věc!“

Asklepius: „Smilujte se a zavolejte mi felčara!“

Kamil (k Asklepiovi): „Moc se vám omlouvám. Snažili jsme se vám jenom trochu pomoci.“

Asklepius: „Už mi prosím nepomáhejte!“

V. 6. Ohlášení smrti

Ze zákulisí se ozve gong.

Kamil: „Co to bylo?“

Asklepius (z posledních sil): „Je to tady.“

Obřadně vchází Kohout, na podnose přináší číši bolehlavu.

Asklepius: „Poprava!“ *do věžeňského okýnka* „Slyšíš mě? Už ti to nesou! Tohle je tvůj konec! Tohle je tvůj konec! Ugh.“ *Asklepius umírá*

Kamil (v neblahé předtuše): „Ne. Tohle bylo něco víc.“ *vyděšeně* „Má hodina! Už je u konce! Rychle, co mám dělat?“

Pragmál (příčinlivě, ukáže do publika): „Tamhle! Krleš!“ *mávaje sekerou nad hlavou se vrhá na obecenstvo*

V. 7. Kamilova rebelie a smrt

Kamil (zoufale usedá): „Je pozdě.“ *náhle znovu vstává, rozčilen* „Ale k čertu s tím! Slyšíš mě, ďáble? K čertu s tebou! Já jsem dělal, co jsem mohl!“ *rozčileně popochází po jevišti, vykřikuje do prostoru* „Žil jsem nejlépe, jak se dalo. Nikdy jsem nikomu neublížil, aspoň dokud jsi mě nedonutil páchat dobré skutky! Já ti něco povím, já se snažil, víš, snažil jsem se! Tohle nebylo fér; jak se vůbec můžeš opovážovat soudit můj život na základě jedné hodiny!“ *při svém vzteklém maširování narazí do Kohouta, který stále obřadně drží bolehlav, trochu uklidněn* „Co? Aha, děkuji.“ *bere si číši a napije se, chce pokračovat ve svém výbuchu* „Já ti říkám...“

Kamil se náhle zarazí, slova mu uvízla v hrdle.

Pragmál: „Pane, tak to nebylo moc chytré.“

Kamil se chytá pod krkem, dáví se. Zmítá sebou, zoufale gestikuluje do publika, aby jej někdo přišel praštit do zad. Nakonec se se vši náležitou teatrálností a za barvitého chroptění a hýkání mrtev kácí k zemi.

Pragmál a Kohout se nevěřičně dívají na jeho mrtvé tělo. Pragmál si strčí ruce do kapes a s nevinným pískotem míří směrem z jeviště, při nejbližší příležitosti peláší pryč. Kohout s Asklepiem odcházejí, kvůli jejich roli v posledním dějství však na druhou stranu za tabuli.

Páté dějství končí.

(šesté dějství)

VI. 1. Kamilův marný boj o záchranu před peklem – děj

Na scénu, se svým obávaným notesem, vstupuje Ďábel. Přichází rovnou k ležícímu Kamilovi. Jen malou chvíli po něm přicházejí všichni duchové a obstupují je do půlkruhu.

Ďábel: „Pan Záluba. Už můžete vstát.“

Kamil (zůstává ležet): „Ne, díky. Mně je tady dobře.“

Ďábel: „Byla to zábavná kratochvíle. Skutečně velmi vkusné. Ale jestli dovolíte, opravdu už musíme vyplnit ty formuláře.“

Kamil (vstává do polosedu): „Tak počkat. Teď přece musí proběhnout soud, ne? A v něm se ukáže, co všechno jsem za tu poslední hodinu dokázal a jaký osud si eó ipsó zasloužím.“

Ďábel: „Vskutku, pane Zálubo? A co že jste to vlastně za poslední hodinu dokázal?“

Kamil (zeširoka): „Nó-ó... Tak především...“ *napočítá na prstech jedna* „A taky jsem...“ *napočítá dvě* „Ale hlavně...“

Ďábel: „Ano, asi tak. Vaše trvalé bydliště? Zaživa, myslím.“

Kamil (skáče na nohy): „Ne tak zhurta. Slyšel jsi, co jsem ti říkal? Zaživa, myslím? Nemůžeš mě jen tak zatratit!“

Ďábel na něj upře a-co-z-toho pohled, ten, jenž se nejlépe vrhá přes horní obroučky brýlí, pod nímž Kamil poněkud znejistí.

Kamil (zkouší to): „Já se snažil. Snažil jsem se. Totiž... já...“

Ďábel jej provrtává pohledem.

Kamil (velmi nejistý): „Nikdy jsem nikomu...“

Ďábel začne lehce a téměř soucitně kroutit hlavou.

Kamil (připojuje nervózní gestikulaci): „Ono... víš... nemůžeš...“ *Kamil svěsí ramena, vzdává se* „Ach jo.“

Ďábel (zhluboka se nadechne): „... zaměstnání?“

Kamil (zoufale): „Ale no tak, už jsem svoji lekci dostal! Všechno jsem to pochopil, jsem teď úplně jiný člověk! No fakt, pusť mě do nebe, dám ti pade.“

Ďábel (s krajním opovržením): „Přestaňte fňukat.“

Kamil: „Já to myslím vážně! Všechno mi to vysvětlili! Dobro, zlo, všechno chápu, aleluja!“ *k duchům* „Že jo? Tak řekněte něco! Co? Naturále?“

VI. 2. Kamilova definitivní porážka – děj

Vsichni duchové, jeden po druhém, jak kolem nich Kamil prochází, uhýbají pohledem, nervózně přešlapují, vytáčejí se, vrhají křečovitě úsměvy.

Ďábel: „Nemají co říct, pane Zálubo. Nikdy neměli. Jsou to jen stíny toho, co si lidé myslí, že vědí o dobru. Manifestace všech vašich samolibých výmluv a ukřivděných

ospravedlnění. Jak jste si vůbec mohl myslet, že vás spasí? Zmizte, malí duchové, apage!“
rozhání duchy „Vraťte se zpátky do knih a lidských snů. Už tu nemáte co pohledávat, kšá.“

Před Kamila předstoupí první Reál. Triumfálně mu pod nos jako trumfové eso strčí Velkého Šizuňka a vítězoslavně odkráčí pryč. Další přichází Pragmál, který Kamilovi divoce zatřepe pravicí.

Pragmál: „Ale užili jsme si to, co, pane?“

Pragmál odchází, přicházejí Reláty.

Bílá Reláta: „Rády jsme tě poznaly, Kamile.“

Černá Reláta: „Zas tak rády ne.“

Reláty odcupitají, přichází Naturál. Vtiskne Kamilovi vášnivý polibek, přičemž jej zakloní nazad. Pak jej pouští, Kamil upadne, Naturál odchází.

Ďábel: „Teď už se nemáte za co schovat.“

Kamil: „Takže to všechno bylo marné.“

Ďábel: „Všechno beze zbytku. Povězte, pane Zálubo, budete nyní hodný chlapec a vyplníte mi ten dotazník?“

Kamil (vstává, rezignovaně): „Budu. Tak ať to máme za sebou.“

VI. 3. Opětovný vpád filosofů se standardní snahou o obstrukci pro obstrukci – argumentace

Na scénu vtrhávají filosofové.

Jeden z filosofů: „To nesouhlasí!“

Jeden z filosofů: „Všechno špatně!“

Jeden z filosofů: „Zde je opomíjeno množství relevantních faktorů!“

Jeden z filosofů: „Pane Satan, takhle by to prostě nešlo.“

Ďábel (ztrácí sebeovládání): „U všech červů! Už jsou tady zase!“

Filosofové zaujmou pozici v kompaktní hromadě, Kamil horlivě přikyvuje všemu, co říkají.

Jeden z filosofů: „Bedlivě jsme pozorovali jednání zde Záluby Kamila a dospěli jsme k názoru, že zcela vyčerpal potenciál všech etických te-órií, které mu byly předloženy.“

Jeden z filosofů: „Po jejich náležitém přehodnocení rozumně dospěl k závěru, že žádná z nich není bez výhrad neproblematická.“

Jeden z filosofů: „Kterézto problémy identifikoval a uzpůsobil jim své jednání.“

Jeden z filosofů: „... když dané te-orie odmítnul jako nevyhovující.“

Jeden z filosofů: „Veškeré domnělé mravní excesy za poslední hodinu tudíž nebyly ve vztahu k řečenému Kamilovi jeho zlým záměrem, ale nešťastnou externalitou, za niž nenese zodpovědnost.“

Đábel: „Dost už těch planých tlachů! Kdo si myslíte, že jste, abyste mi mluvili do řemesla!“

Všichni filosofové (suverénně): „Filosofové!“

Đábel: „Co vám dává právo? Promiňte, kohože to tady vlastně Hospodin srazil z nebes, aby trýznil duše zatracených? Vás? Nemyslím si!“

Jeden z filosofů: „Právo? Naše právo je komentovat dění ve světě a všech jeho metafyzických rovinách!“

Jeden z filosofů: „Především v jeho metafyzických rovinách!“

Jeden z filosofů: „A to právo nezávisí na tom, co jsme, kdo jsme a už vůbec ne kde jsme!“

Jeden z filosofů: „My říkáme, že zde takzvaný Kamil Záluba nenašel správnou cestu, protože neměl dostatek alternativ!“

Jeden z filosofů: „A když to říkáme my, tak máme možná pravdu! A v tom možná je víc síly, než v celém pekle dohromady!“

Đábel: „Ani na to nemyslete! Tahle fraška je u konce!“

Jeden z filosofů: „Nic není u konce! Žádáme další hodinu!“

Jeden z filosofů: „Žádáme moc, moc a moc dalších duchů etických te-orií!“

Jeden z filosofů (výčtem): „Emotivismu, kognitivismu, preskriptivismu, intuicionismu...“

Jeden z filosofů: „Necht' započne invocace!“

Kamil se nadšeně posmívá Đáblovi.

VI. 4. Filosofie nad právo a morálku – děj

Đábel (již úplně vypadl z role, nepřičetně): „Dost! Nechte toho! Tohle já nebudu trpět! Já jsem světloňoš, jitřní kníže výhní pekelných, svrchovaný vládce temnoty a já potřebuju mít oštemplované formuláře! Formuláře!“ *řve na Kamila* „Jméno, bydliště, zaměstnání?!“

Kamil (v úleku, jedním dechem): „Kamil Záluba, Střelice u Brna, daňový podvodník a penězokaz!“

Ticho, zaskočený Ďábel se uklidní a se zmateným výrazem se počne horečnatě probírat svými papíry; nějak neví, co s tím.

Jeden z filosofů: „Zanechte zbytečných otázek – dodatečné informace náš názorový střet nevyřeší!“

Jeden z filosofů: „To může pouze filozofie!“

Ďábel (nejistý, zmatený, mimo): „Ale... On říkal... daňový podvodník.“

Jeden z filosofů: „Nehraje roli.“

Ďábel (zkouší): „Penězokaz...“

Jeden z filosofů: „No bóže.“

Ďábel (jako by se ujišťoval, že je jediný přičetný): „Parazit na daních společnosti. Na rozdíl od vás nelegální.“

Jeden z filosofů: „A tím chcete říct co?“

Jeden z filosofů: „Ať si je třeba vrahem, na tom nezáleží!“

Jeden z filosofů: „Ne, dokud nebude stanovené kritérium!“

Ďábel práskne všemi svými složkami a propiskami na zem, v zoufalém gestu se chytne za hlavu, upne pohled k nebi a vydere ze sebe neartikulovaný skřek. Jeden z filosofů mu z kapsy vytáhne rohy, spolu s ostatními filosofy je mezitím zkoumají a zkoušejí. Kamil, kterému se mezitím viditelně ulevilo, se Ďáblu vysmívá.

Kamil (škodolibě, posměšně): „Vzdej to, na ně nemáš! Na ně seš krátkej!“ *Ďábel si ztěžka usedá, třese se a upírá zničený pohled do prázdna – systém se mu sesypal.* „Mohl sis to všechno ušetřit, kdybys mě pustil! Tak co? Vyvoláme si ještě pár duchů? Nebo mě konečně necháš jít do nebe?“

Ďábel: „Ale vy nemůžete do nebe, Zálubo, vždyť by mi vás tam nevzali! Oni mi sem pošlou revizi!“

Kamil: „Nemáš na vybranou. Nemůžu přece zůstat napořád v očiště...“

VI. 5. Ďábelské řešení – filosofové i Kamil do očiště

Ďábla náhle něco napadne. Podívá se krátce na Kamila, dlouze na filosofy, pak se velmi zlovlně usměje do publika. Vstane, pln své původní důstojnosti, opráší se. Kamil jej nedůvěřivě pozoruje.

Ďábel: „Napořád v očistci, říkáte? Filosofové! S vaším dovolením.“ *bere si od nich zpátky své rohy, nasazuje si je.* „Filosofové. Jste volní! Peklo je pro vás příliš malé místo. Vaší doménou teď bude očistec!“

Kamil (začíná chápat): „Počkej...“

Ďábel: „Pusťte filosofy z kotců! Ať si tu udělají vlastní peklo.“ *s nevraživým pohledem na Kamilovi* „A nezapomeňte si vyvolat dost duchů!“

Jeden z filosofů: „Výborný nápad!“

Kamil (s panikou): „Hele, tak teď vážně...“

Ďábel: „Uvidíme, zdali tu ještě někdy někdo bude chtít zdržovat!“

Filosofové se pomalu a s nevyhnutelností ledovce kradou za Kamila.

Jeden z filosofů (ke Kamilovi): „Nebojte se, skvěle si to tady zařídíme!“

Kamil: „Hele...“

Jeden z filosofů: „Uděláme tu z toho místo rozjímání!“

Kamil: „Ale já...“

Jeden z filosofů: „A můžeme tu diskutovat o dobru až do konce Stvoření!“

Kamila obestírá šílenství

Ďábel: „Dostal jsem tě, Zálubo! Však ty se ještě rád připlatíš k bráně pekelné! Ale to ti už bude uzavřeno!“

Kamil: „Co? Ne! Néééééé! Pro lásku boží, néééééé!“

Filosofové chytí Kamila a křičícího kopajícího jej odvedou z jeviště. Ďábel ze za nimi spokojeně ohlíží, poté sebere ze země své formuláře a propisku a uspokojeně si udělá poslední poznámku. Zaklapne notes.

Ďábel (spokojeně): „Tak. Dobrá věc se podařila.“

VI. 6. Dohra

Ďábel odchází z jeviště, z druhé strany přichází Asklépios. Nejistě se rozhlíží kolem sebe.

Asklépios (s nadějí): „Jsou tohle Elysejská pole?“

Na scénu vtrhne Kohout se sekerou v ruce.

Kohout (krvechtivě): „Hádej znova!“

Asklépios v panice utíká pryč. Kohout dá divákům na srozuměnou, že hra je u konce.